

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Einarsson, Lars: *Rengsjö kyrka fasadrenovering. Åtgärdsförslag 001116.* (otryckt källa)

Einarsson, Lars: *Rengsjö kyrka fasadrenovering. Komplettering av åtgärdsförslag 001126.* (otryckt källa)

Länsmuseet Gävleborg: Topografiska arkivet

Länsmuseet Gävleborg: Ärendearkivet

Länsstyrelsen Gävleborg: Kulturmiljöenhetens arkiv

Nisbeth, Åke: *Rengsjö kyrka.* Katrineholm 1988

Riksantikvarieämbetet: Byggnadsregistret.

Riksantikvarieämbetet: Antikvariska - Topografiska arkivet

Holmqvist, Lars Åke, Bollnäs – Rengsjö församlingar, 2005

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
1200-tal	Uppgifter om en kyrkobyggnad på nuvarande kyrkogården med långhus, kor, vapenhus och sakristia.	Nisbeth 1988
1626	Kyrkan eldhärjas och återuppbyggs.	Nisbeth 1988
1664	Predikstolen tillverkas av snickaren och bildhuggaren Ewerdt Friis.	Nisbeth 1988
1730	Medeltidskyrkan är för liten p.g.a. befolkningstillväxt. Läktaren i väster byggs om och förstoras.	Nisbeth 1988
1793	En ny kyrka planeras att uppföras ett stycke nordväst om den medeltida kyrkplatsen. Ritningar troligen av länsbyggmästare J.C. Loëll men med justering av Överintendentsämbetet. Originalritningen är försvunnen men enligt uppgift är den signerad av Överintendentsämbetet och daterad 1793.	Nisbeth 1988
1795	Den gamla kyrkan rivs men platsen fortsätter att användas som kyrkogård. Den nya kyrkan byggs ett stycke därifrån och vid nybygget återanvänds stenmaterialet från den gamla. Kyrkan står klar, avviker delvis från originalritningen. Årtalet finns på en inskriftstavla över kyrkans sydingång. Predikstolen och diverse lösa inventarier från den äldre kyrkan placeras i den nya.	Nisbeth 1988 ATA
1817-18	Kyrkan får sin första orgel. Orgelbyggare E. Nordquist, Nora. Orgelns fasad är fortfarande relativt oförändrad.	Nisbeth 1988
1823	Fasadrenovering. Omfattning okänd.	Einarsson 2000
1848	Tornets norra och östra ljudgluggar ändras från spetsbågiga till rundbågiga i och med nygjutning av klocka.	ATA
1854	Restaurering av kyrkan. Omfattning okänd.	Länsstyrelsen
1890	Kyrkogårdens storlek fördubblas. Norra bogårdsmuren rivs i och med utvidgningen.	ATA
1905	Fasadrenovering. Omfattning okänd. Ev. bara tornet.	Einarsson 2000
1926	Exteriör renovering och interiör ombyggnad. Ritningar efter av Carl Bååth, delvis efter Johannes Dahls förslag från 1922. Nytt spånnyttertak. Fönsterrenovering och en del utbytta fönster. Ommålning av väggar och tak invändigt. Golvbjälklaget får antagligen ny blindbotten med	ATA

	trossfyllning. Trägolvet byts ut helt eller delvis. Ombyggnad under orgelläktaren med nytt arkiv mot söder, förrådsutrymme mot norr samt vindfång och ytterdörr mot väster. Bänkar under läktaren tas bort i samband med ombyggnaden. Resten av bänkarna byggs om. Gångar skapas längs långhusets väggar. Ny entrédörr med vindfång mot väster. Uppgången till predikstolen omlagd. Elbelysning och kaminer installeras. Delar av altarpopsatsen förändras.	Nisbeth 1988
1933	Fasadrenovering med reovering av puts eller hel omputsning. Kyrkogården utvidgas åt öster. Den östra muren rivs men behålls i form av terrassering.	Einarsson 2000 ATA
1938	Förråd byggs om till pannrum. Gjutning av betongbjälklag. Varmvattenradiatorer installeras.	Einarsson 2000
1938	Läktartrappan på norra sidan rivs och ersätts av förrådsrum.	Einarsson 2000
1939	Centralvärme installeras.	Nisbeth 1988
1947	Ny entrétrappa mot söder	Einarsson 2000
1951	Fyra korfönster förses med färgat glas.	Nisbeth 1988
1954	Fasadputsens reoveras. Nytt kors på tornspiran. Diskussion om att ta bort sockelputsens eftersom den är sugande. Renoverades i stället.	ATA
1963	Inredning av två toaletter i kyrkan.	Einarsson 2000
1968-69	Takkonstruktionen och kyrkans tunnvalvda innertak uppvisar svåra skador. Tunnvalvet restaureras och får sitt nuvarande utseende med synliga bräder. Fasadrenovering med ny ytputs. Renovering av tornet exteriört. Tornets och frontespisens stålplåt byts mot kopparplåt. Spåntaket och solbänkarnas spåntäckning på övriga byggnaden byts också ut mot kopparplåt. Värmeisolering av vindsbjälklag, förstärkning av takstolar, nya dragsteg (innan fanns bara dragsteg vid koret). Ommålning av väggar interiört. Ny trappa byggs till läktaren. Arkitekturritningar av Uno Söderberg, tekniska bedömningar av Sven-Erik Bjerking och konstruktioner av Berndt Gruvstedt och Hans Pettersson.	Nisbeth 1988 Länsmuseets arkiv Einarsson 2000 ATA
1970-tal	Skador på tornet. Omfattning och åtgärder okända.	Nisbeth 1988
1976	Kyrkan förses med en kororgel, levererad av Walter Thür, Torshälla.	ATA
1982	Kyrkogården utvidgas åt söder med fler gravkvarter.	Holmqvist 2005
1986	Fasadrenovering. Underlag av Leif Sjölund. Fasaden putsas och avfärgas med kalkputs och kalkfärg. Gamla lagningar med kalkcement och cementputs avlägsnades. Lagningar görs med Serponit hydraliskt kalkbruk och fasaden målas med Serponit kalkfärg våt. Tornuret sattes i funktion igen.	Einarsson 2000
1992	En minneslund anordnas i den del av kyrkogården som utvidgades 1982.	Holmqvist 2005
1998	Renovering av tornet.	Einarsson 2000
2002	Fasadrenovering. Fullständiga puts- och avfärgningsarbeten. Fasaderna putsas om med kalkbruk från Optiroc och avfärgningen sker med traditionell kalkfärg, våtsläckt Gotlandskalk. Rötskador i lanterninens panel lagades. Fönstren och lanterninen målas med Alcro linoljefärg.	Länsmuseets arkiv